

Opgave 1

In deze opgave wordt nagegaan of de spraaksynthesoftware correct omgaat met kolommen, alinea- en regelnummers. De tekst komt uit havo Nederlands 2012.

(1) Stel, je woont in een grote stad en bent een jaar of 25. Je rekent er niet op, maar je weet dat het een keer kan gebeuren: je fiets wordt gestolen, 5 er wordt bij je ingebroken of je wordt op straat beroofd en zelfs bedreigd met een mes. Als het jou gebeurt, ben je geschokt over hoe erg het is. De impact is onverwacht groot en de 10 klap ijlt lang na. Maar je bent er niet verbaasd over dát het is gebeurd. Of, stel, je bent zestig en je woont in een boerderij op het platteland. De deur zit meestal niet op slot. Je kent 15 iedereen in het dorp. En dan wordt er ingebroken. Je bent geschokt: iemand is in je huis geweest en heeft aan je spullen gezeten. De impact is groot. Maar daarbij komt dat je er 20 verbaasd over bent dát het is gebeurd.

(2) De criminaliteit in Nederland daalt al jaren. Toch voelt een meerderheid

25 van de bevolking zich onveiliger dan tien jaar geleden. Hoe is dat te verklaren? Naarmate er minder criminaliteit is in je omgeving, neemt de tolerantie af voor wat er gebeurt. 30 Zo beschrijven criminologen de 'veiligheidsparadox'. Die paradox werd in 2002 in het boek De veiligheidsutopie beschreven door criminoloog Hans Boutellier. De 35 paradox verklaart hoe het kan dat het volgens de cijfers al jaren veiliger wordt in Nederland, maar dat mensen zich niet veiliger voelen.

40 **(3)** Criminaliteit en veiligheid zijn geen statische begrippen. Ze veranderen en zijn onderhevig aan modes. In de jaren vijftig en zestig werd nog actief opgetreden tegen 45 souteneurs en uitbaters van bordelen. Vanaf 2000 kun je in Nederland legaal een bordeel runnen.

- 1p 1 Werd de tekst goed doorlopen?
A Ja
B Nee

Opgave 2

In deze opgave gaan we na of de spraaksynthesesoftware correct omgaat met taalwisselingen.

And this is the key 3 basic skipping is simple, and almost anyone with five square feet of free space can do it, there's a genuinely attractive art to higher-level work. Half a dozen clubs in Britain regularly compete. In speed contests, the world record is 188 jumps in 30 seconds. More creatively, rope-jumpers use one or even two long ropes held by team members to perform cartwheels, push-ups, handstands and aerial leaps.

- 1p 2 Kies bij 3 in alinea 1 het juiste antwoord uit de gegeven mogelijkheden.
A has become dominated by professionals
B has now been fully developed
- 1p 3 Is de tekst correct gewisseld van Nederlands naar Engels en v.v.?

Losse woorden in de vreemde taal zijn niet van markers voorzien. Als in een tekst van een of ander vak een Engels woord staat dan hangt het van het programma af of het correct wordt gelezen. Dat is *all in the game* – de niet-dyslectische leerling moet zelf ook herkennen dat dit een niet-Nederlandse term is.

Opgave 3

Tabellen moet je eigenlijk in elke richting kunnen lezen. Globaal, van links naar rechts, van boven naar beneden, diagonaal. De spraaksynthesesoftware kiest één richting – meestal van links naar rechts. Dus meelesen en selecteren wat je wilt lezen. Test maar.

jaar	Graanproductie in tonnen	Aantal mensen op de wereld
2010	1.002.400.000	6,5 miljard
2011	1.077.500.000	6,7 miljard

Opgave 4

Formules worden niet, of niet goed gelezen. Geen probleem: je hebt een voorleeshulp om teksten voor te lezen, niet voor formules. Die ken en herken je gewoon zonder voorlezen. Test maar.

- 3p 4 Leg uit waarom het verstandig is om bij het neerkomen door je knieën te zakken.
Baseer je uitleg op de relatie $I = \frac{1}{6} \cdot \pi \cdot b^2 \cdot l$.

Opgave 5

In afbeeldingen en tekeningen staan soms ook teksten die gemakkelijk zijn te lezen of niet echt belangrijk; of de woorden staan ook al ergens anders. De software ziet die tekst dan niet. Hindert niet, voorlezen is niet nodig. Twijfel je, wil je toch zeker weten wat er staat en kost het lezen je moeite, steek dan je vinger op. De surveillant kan lezen. Voor die ene keer hoef je er niet bang voor te zijn dat je anderen stoort.

bron 5

Een politieke prent (rond 1900), met als titel: 'Het beste medicijn'

De partijleider van de SDAP zegt: "Algemeen kiesrecht helpt tegen kiespijn, oorpijn, hoofdpijn, maagpijn en koorts. Het is goed voor ons arbeiders. Het komt van het goede merk SDAP."

Toelichting

Op het flesje staat 'merk SDAP'.

Uit het flesje komt de tekst 'algemeen kiesrecht'.